

Europese Parlementsverkiezing

Nederlandse Antillen en Aruba 2009

Uitgevoerd en geschreven door Entermediate

Samenvatting	3
Onderzoeksresultaten	3
Bewustzijn campagne Europese Parlementsverkiezing	3
Mediabereik campagne.....	3
Algemeen.....	4
Hoofdstuk 1 - Introductie	6
Probleemstelling	6
Hoofdstuk 2 - Resultaten en interpretatie	7
Overzicht percentages en interpretatie	8
Hoofdstuk 3 - Conclusie	22
Conclusie.....	22
Aanhangsel 1 - Betrouwbaarheid van de respons.....	23
Aanhangsel 2 - Betrouwbaarheid van het onderzoek.....	25
Steekproef, steekproefmethode en beschrijving	25
Aanhangsel 3 - Vragenlijst	27

Samenvatting

Dit resumé van de bevindingen kan zelfstandig worden gebruikt om een overzicht te geven van de onderzoeksbevindingen.

Onderzoeksresultaten

Bewustzijn campagne Europese Parlementsverkiezing

- *Bewustzijn van stemrecht*
De meerderheid van de respondenten (80% op Aruba, Bonaire en Curaçao en 65% op Sint Maarten, Saba en Sint Eustatius) was zich ervan bewust dat men stemrecht had in de komende Europese Parlementsverkiezing.
- *Bewustzijn van noodzaak om zich te registreren*
Bijna twee derde van de respondenten op de ABC-eilanden (Aruba, Bonaire en Curaçao) was zich bewust van het feit dat men zich moest registreren om te kunnen stemmen (63%). Dit cijfer was significant lager op de Bovenwindse (SSS-) Eilanden (Sint Maarten, Saba en Sint Eustatius), waar minder dan de helft wist dat men zich moest registreren om te kunnen stemmen (48%).
- *Geregistreerd om te stemmen*
In het algemeen hebben zich lage aantallen geregistreerd om te kunnen stemmen – 20% over de gehele eilandengroep. Iets meer dan een vijfde heeft zich geregistreerd op de ABC-eilanden (21%), maar slechts 10% heeft dat gedaan op de SSS-eilanden. Opvallend is dat men zich op ABC in grotere aantallen heeft geregistreerd vergeleken bij de SSS-eilanden, ondanks de zware politieke campagne op Curaçao, in het bijzonder rond de lokale politieke situatie (lees: referendum). Veel respondenten merkten op dat de zware campagne rond het referendum hun aandacht wegtrrokken bij de campagne voor de Europese Parlementsverkiezing.

Mediabereik campagne

- *De campagne gehoord of gezien*
De helft van de respondenten op ABC heeft van de campagne gehoord (50%), terwijl net iets meer dan een derde van alle SSS-respondenten ervan heeft gehoord (36%). Iets horen over de campagne verhoogde het bewustzijn van het stemrecht in sterke mate, maar ook de noodzaak om zich te registreren alsmede de daadwerkelijke registratie: van degenen die de campagne hebben gehoord of gezien op ABC (249), was 90% zich bewust van zijn stemrecht en 78% wist ook dat men zich moest registreren; 28% van deze respondenten registreerde zich ook daadwerkelijk, vergeleken bij 8% van degenen die de campagne niet hebben gehoord of gezien. Op SSS was 88% van de 180 die de campagne hebben gehoord of gezien zich bewust van zijn stemrecht, 76%

was zich ook bewust van de noodzaak om zich te registreren om te kunnen stemmen en 19% meldde dat men dat ook deed, vergeleken bij de 11% die dat deed terwijl men de campagne niet had gehoord of gezien. In beide gevallen lijkt de campagne de stemregistratie te hebben vergroot.

- *Waar hoorde respondent over de campagne*
Op de ABC-eilanden waren de media vrij gelijkmatig verspreid over degenen die de spot op de radio hebben gehoord (33%) en degenen die de advertentie in de krant hebben gelezen (29%). Op de SSS-eilanden heeft echter een significant lager aantal respondenten de commercial op de radio gehoord (17%), vergeleken bij de 24% die meldde de advertentie in de krant te hebben gezien. Hierbij moet echter worden opgemerkt dat de antwoorden elkaar niet wederzijds uitsloten en dat respondenten zowel de advertentie als de commercial kunnen hebben gezien of gehoord.
- *Media*
Voor zover het de ABC-eilanden betreft, zei iets meer dan een kwart van de steekproef (27%) dat men de radiocommercial 'zeker' heeft gehoord, vergeleken bij 8% op de SSS-eilanden. De eilandclusters zitten procentueel dichter bij elkaar waar het gaat om de respondenten die de radiocommercial 'misschien' hebben gehoord (respectievelijk 17% en 18%). De krant doet het wat minder goed op de ABC-eilanden, met minder dan een kwart van de respondenten die zegt dat de advertentie in de krant zeker te hebben gezien (23%), terwijl op de SSS-eilanden iets meer dan 10% datzelfde zegt (12%). De cijfers van degenen die meldden dat ze de advertentie misschien hebben gezien, zijn 15% op ABC en iets meer (19%) op SSS.
- *Slagzin*
Opnieuw een matig gedeelte, circa een vijfde, van de ABC-bevolking zegt dat men de slagzin zeker heeft gehoord (22%), tegenover slechts de helft daarvan op de SSS-eilanden (10% van de steekproef van deze eilanden). Iets hogere aantallen meldden dat ze de slagzin misschien hebben gehoord, met 18% op ABC en 21% op SSS. Op beide eilandclusters heeft echter meer dan de helft de slagzin met zekerheid niet gehoord. Degenen die de slagzin zeker of misschien hebben gehoord, leken meer geneigd om te gaan stemmen, zoals afgeleid uit de kruisanalyse (in de 20% bij beide eilandclusters).

Algemeen

- *Belangstelling voor verkiezingen*
De meerderheid van de respondenten op beide eilandclusters was geneigd om zich neutraal op te stellen tegenover deze verkiezingen (33% op ABC en 27% op SSS) en van degenen die zich bewust waren van hun stemrecht had 10% helemaal geen belangstelling en 14% geen belangstelling. Er was niet veel verschil in de cijfers als je een verband legt met degenen die de campagne hebben gezien of gehoord, met een zelfde 10% die zegt helemaal geen belangstelling te hebben en 12% die zegt geen belangstelling te hebben. De

percentages blijven vrijwel gelijk als je kijkt naar degenen die de radiocommercial (zeker en misschien) hebben gehoord en degenen die de krantenadvertentie (zeker en misschien) hebben gezien, wat leidt tot de conclusie dat de campagne wellicht niet zoveel heeft gedaan om de *belangstelling* van de mensen te veranderen. Het is geen verrassing dat de aantallen in de groep 'geregistreerden' veel hoger waren, overeenkomstig de belangstelling van de respondenten voor de verkiezingen, met 35% die belangstelling heeft en 30% die veel belangstelling heeft. (Deze cijfers zijn een afspiegeling van de totale steekproef over alle eilanden.)

Hoofdstuk 1 - Introductie

Probleemstelling

In het kader van een nieuwe wet die bewoners van de Nederlandse Antillen en Aruba het recht geeft om hun stem uit te brengen tijdens de Europese Parlementsverkiezing, heeft het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties besloten om op weg naar de verkiezingen op 4 juni 2009 een bewustzijns campagne uit te voeren, niet alleen om de bewoners bewust te laten worden van hun stemrecht, maar ook om ze bewust te laten worden van het feit dat ze zich moeten registreren voor 22 april 2009 om tijdens de verkiezingen te mogen stemmen.

Tijdens de laatste week van april, de week die direct volgde op de mediacampagne, en de eerste week van mei 2009 is een onderzoek uitgevoerd op alle eilanden van de Nederlandse Antillen en Aruba. De respondenten kregen voornamelijk eenvoudige ja-nee vragen om er achter te komen in welke mate ze zich bewust waren van hun stemrecht bij de komende EP-verkiezingen, de noodzaak om zich te registreren en of ze zich wel of niet hebben geregistreerd. De respondenten werd ook gevraagd of ze bekend waren met de campagne (in het algemeen en per gebruikt medium) en hun belangstelling voor de verkiezingen. Er zijn profielvragen toegevoegd om een beter inzicht te krijgen in de steekproef en om later kruistabellen te kunnen maken.

Doelstellingen

Zoals hiervoor vermeld, was het onderzoek bedoeld om de bewustzijns campagne te meten die is uitgevoerd namens het Nederlandse Ministerie van Binnenlandse Zaken, rond de Europese Parlementsverkiezing.

De volgende doelstellingen vormden met name de basis voor het onderzoek:

- Het bereik van de bewustzijns campagne meten, als ook het bereik van de gebruikte communicatiemiddelen
- Het bewustzijn meten van het stemrecht voor de Europese Parlementsverkiezing
- Het bewustzijn meten van de noodzaak om zich als kiezer te registreren

Hoofdstuk 2 – Resultaten en interpretatie

De volgende terreinen werden beoordeeld in dit onderzoek

Meten van bewustzijn rond Europese Parlementsverkiezing

- Bewustzijn van stemrecht tijdens EP-verkiezing
- Bewustzijn van noodzaak om zich te registreren om te stemmen tijdens EP-verkiezingen
- Geregistreerd om te stemmen tijdens EP-verkiezing

Meten van mediabereik en van bereik media-instrumenten

- Heeft de respondent de campagne gezien of gehoord
- Waar de heeft respondent de campagne gezien of gehoord
- Heeft de respondent de radiocommercial gehoord
- Heeft de respondent de krantenadvertentie gezien
- Kent de respondent de slagzin

Profiel

- Leeftijdscategorie
- Opleiding
- Geslacht
- Eilandcluster (alle kruistabellen zijn gerapporteerd voor deze profielcategorie)

Algemeen

- Belangstelling voor verkiezing

Overzicht percentages en interpretatie

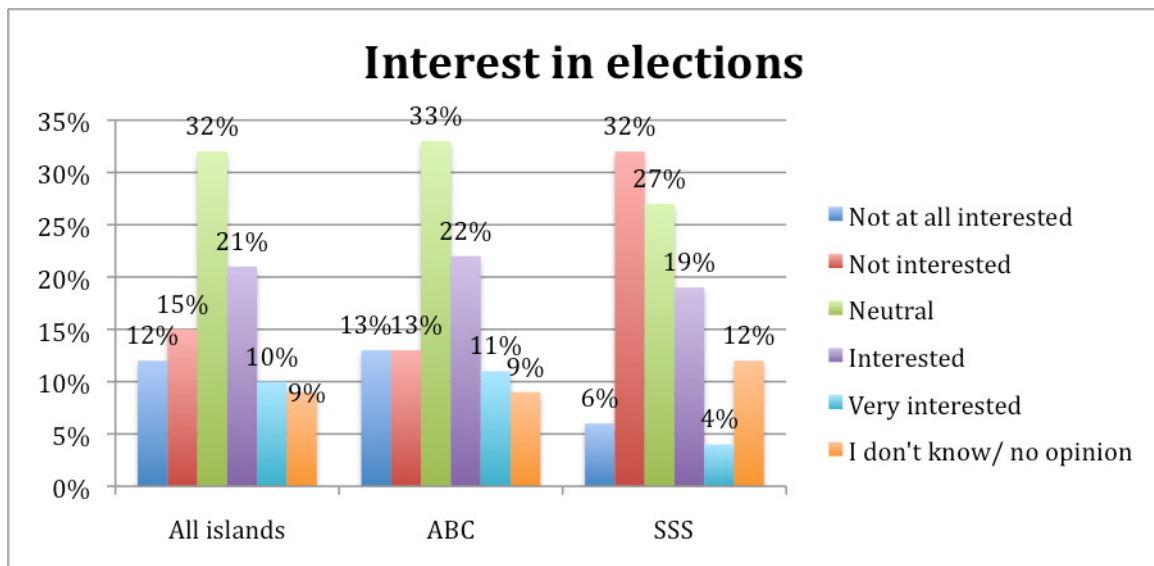
Dit overzicht toont de opmerkelijkste en belangrijkste resultaten van dit onderzoek.

Opmerking: waar gekeken is naar de verbanden tussen alle variabelen en de leeftijds-, opleidings- en geslachtsvariabelen, zijn er vergelijkingen gemaakt met het percentage respondenten in elke categorie (gewoonlijk per eilandcluster). Raadpleeg voor deze percentages aanhangsel 1 – betrouwbaarheid van het onderzoek.

Nota bene: alle percentages zijn naar boven afgerond om de leesbaarheid van de onderzoeksresultaten te vergroten.

Belangstelling voor de verkiezing

Over het algemeen scoorde de 'neutrale' categorie de hoogst als respondenten werd gevraagd of ze belangstelling hadden voor de verkiezing voor het Europese Parlement (voor de eilandclusters bedroegen de percentages: 33% voor de ABC-eilanden en 27% voor SSS). De scores voor de SSS-eilanden laten zien dat de meerderheid daar (32%) geen belangstelling had. De scores gelden voor de gehele steekproeven.

Grafiek 1.

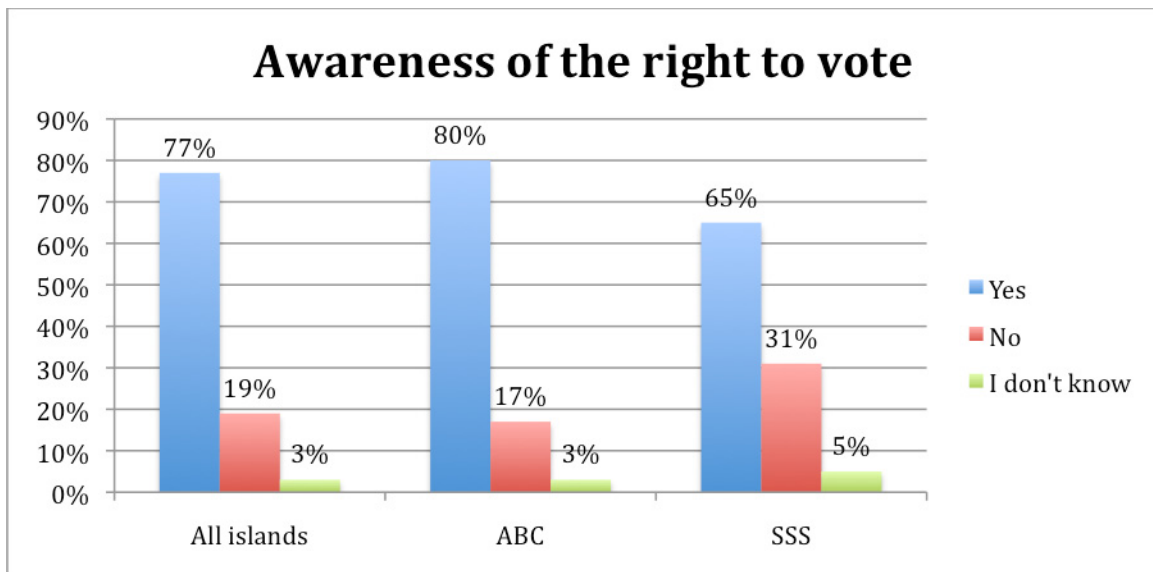
Leeftijd, opleiding en geslacht

Er waren geen significante bevindingen als je kijkt naar deze variabelen in relatie tot de belangstelling voor de verkiezing.

Als je kijkt naar de relatie tussen 'belangstelling voor de verkiezing' en andere variabelen (lees: vragen), dan is er geen significante bevinding het vermelden waard, afgezien van het feit dat degenen die zich daadwerkelijk hebben geregistreerd om te kunnen stemmen duidelijk hogere cijfers hadden in de categorieën 'belangstelling' en 'veel belangstelling' (respectievelijk 35% en 30%).

Bewustzijn van stemrecht tijdens EP-verkiezing

Van de totale ondervraagde steekproef zei 77% dat men zich bewust was van zijn stemrecht bij de Europese Parlementsverkiezing. Het hoogste percentage van degenen die zich daar niet van bewust waren, was te vinden op de SSS-eilanden (31%).

Grafiek 2.

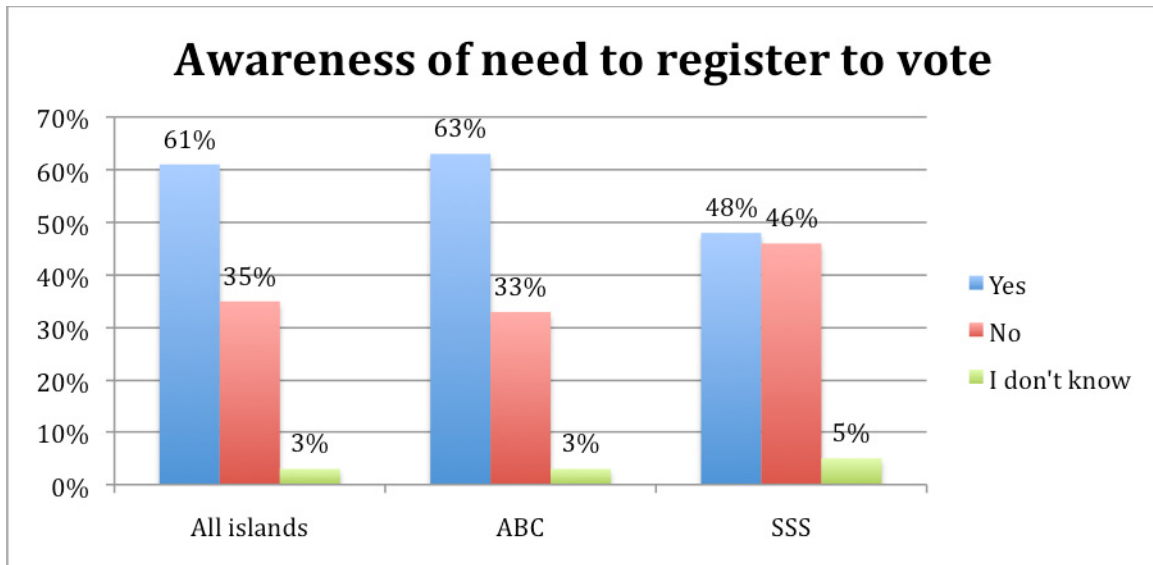
Leeftijd, opleiding en geslacht

Er waren geen significante bevindingen als je kijkt naar het verband tussen deze variabelen en het bewustzijn van het stemrecht.

Van degenen die aangaven dat ze zich bewust waren van hun stemrecht (393 op ABC en 321 op SSS) was een hoog percentage zich ook bewust van het feit dat men zich van tevoren moest registreren (ABC 74%; SSS 72%). Van deze respondenten registreerde 25% zich ook daadwerkelijk op de ABC en op de SSS was dit 14%.

Bewustzijn van de noodzaak om zich als kiezer te registreren

Een meerderheid van alle respondenten (gerekend over alle eilanden) was zich ervan bewust dat men zich van tevoren moest registreren om bij de EP-verkiezing te kunnen stemmen (61%). Op de SSS-eilanden lag dit cijfer wat lager op 48%, terwijl een hoger percentage aangaf het niet te weten (46%).

Grafiek 3.

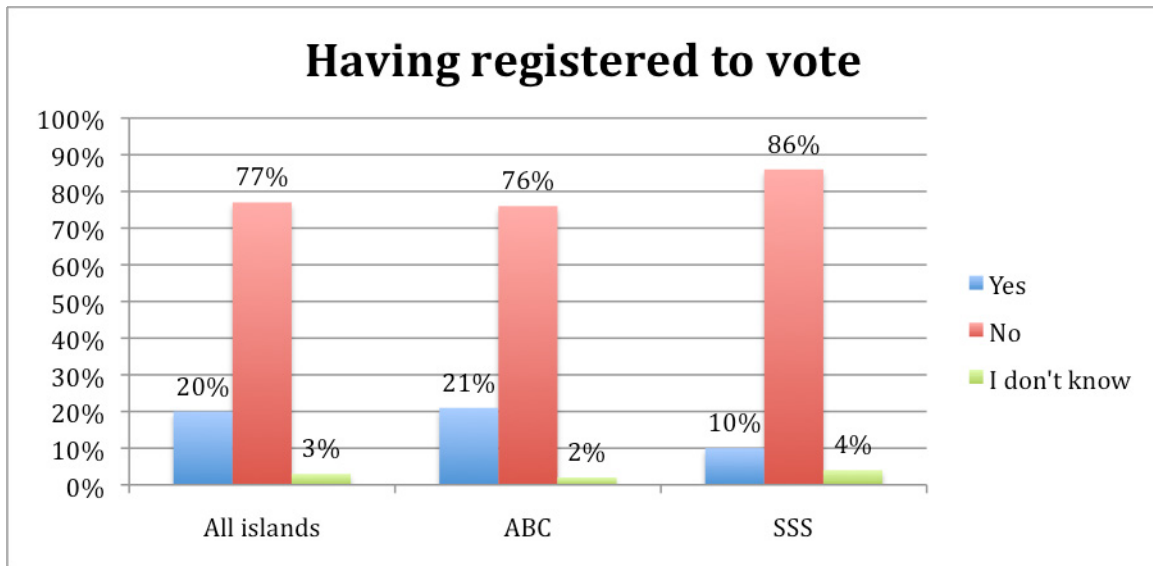
Leeftijd, opleiding en geslacht

Als je kijkt naar deze variabelen in relatie tot de respondenten die zich bewust waren van de noodzaak om zich te registreren om te kunnen stemmen, zijn de enige bevindingen die enigszins relevant waren te zien in de leeftijdscategorie 18 – 24, waar 15% zei dat men zich bewust was van de noodzaak om zich te registreren, terwijl 27% zei dat men dat niet was (deze groep omvat 19% van de gehele bevolking).

Van de respondenten die aangaven zich bewust te zijn van de noodzaak om zich te registreren om te kunnen stemmen (311 op de ABC-eilanden en 241 op SSS), registreerde zich 32% ook echt op ABC, terwijl 20% dit deed op SSS.

Geregistreerd om te stemmen

Volgens de statistieken die zijn geproduceerd in de resultaten van dit onderzoek, registreerde een vijfde van alle respondenten zich om te kunnen stemmen (20% in totaal). Dit cijfer lag wat hoger op de ABC-eilanden (21%), maar significant lager op de SSS-eilanden, waar 10% zich registreerde om te kunnen stemmen. 77% van alle respondenten zei dat men zich niet heeft geregistreerd om te kunnen stemmen.

Grafiek 4.

Leeftijd

Hoewel er geen opvallende bevindingen waren als je kijkt naar het verband tussen deze variabelen en het registreren om te kunnen stemmen op de ABC-eilanden, is het opmerkelijk dat op SSS slechts 6% van degenen in de leeftijdscategorie 18 – 24 zich registreerde om te kunnen stemmen. In de leeftijdscategorie 55+ registreerde zich over het geheel genomen een hoger percentage om te kunnen stemmen (23%).

Opleiding

In de categorie HAVO/VWO enz. zei een iets hoger percentage van de totale bevolking ja: 14% (vergeleken bij 8% op de totale bevolking).

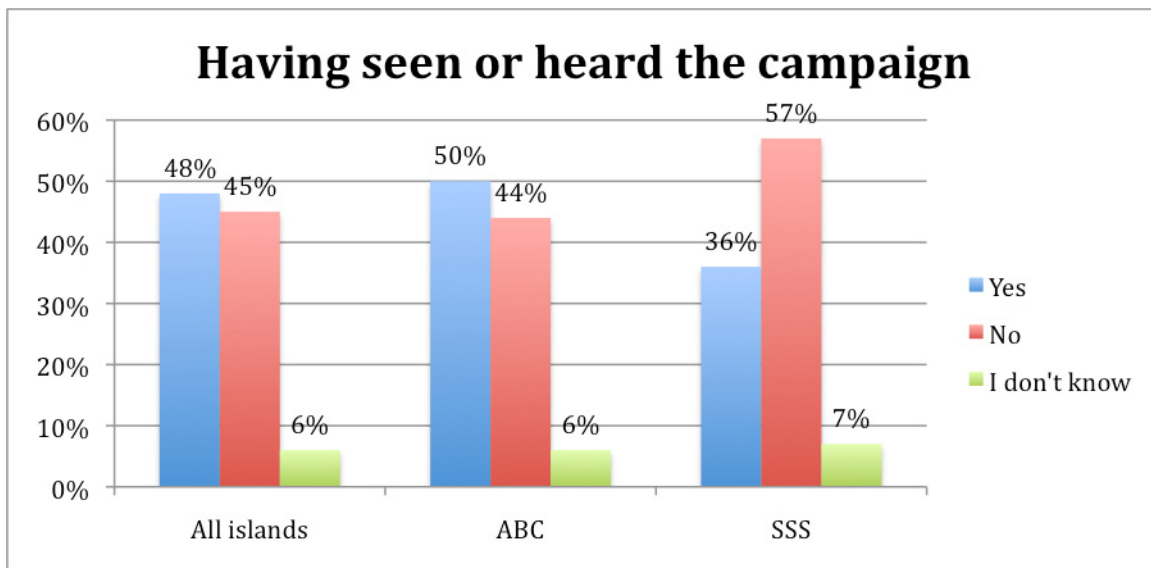
Geslacht

Er is op de ABC geen significante relatie waargenomen tussen geslacht en geregistreerd hebben om te stemmen.

Op de SSS-eilanden was er echter een duidelijke positieve scheve verdeling bij mannelijke respondenten die zich registreerden om te stemmen (63%).

Heeft respondent de campagne gezien of gehoord

Op de ABC-eilanden heeft de helft van de respondenten de campagne voor de Europese Parlementsverkiezing gehoord of gezien. Op de SSS-eilanden heeft een veel kleiner aantal dat gemeld, te weten 36%. Over het algemeen waren de respondenten bijna gelijk verdeeld tussen degenen die de campagne wel en niet hebben gezien of gehoord (48% tegenover 45%).

Grafiek 5.

Leeftijd

Er was geen significante relatie tussen deze variabele en of men de campagne gezien of gehoord had.

Opleiding

Bij beide eilandclusters was er een iets hoger percentage bij degenen in de categorie HBO enz. die meldden de campagne te hebben gezien of gehoord (23% op ABC; 16% op SSS). Op SSS was er ook een positieve scheve verdeling in de categorie WO-doctoraal, waar 8% meldde de campagne te hebben gezien of gehoord.

Geslacht

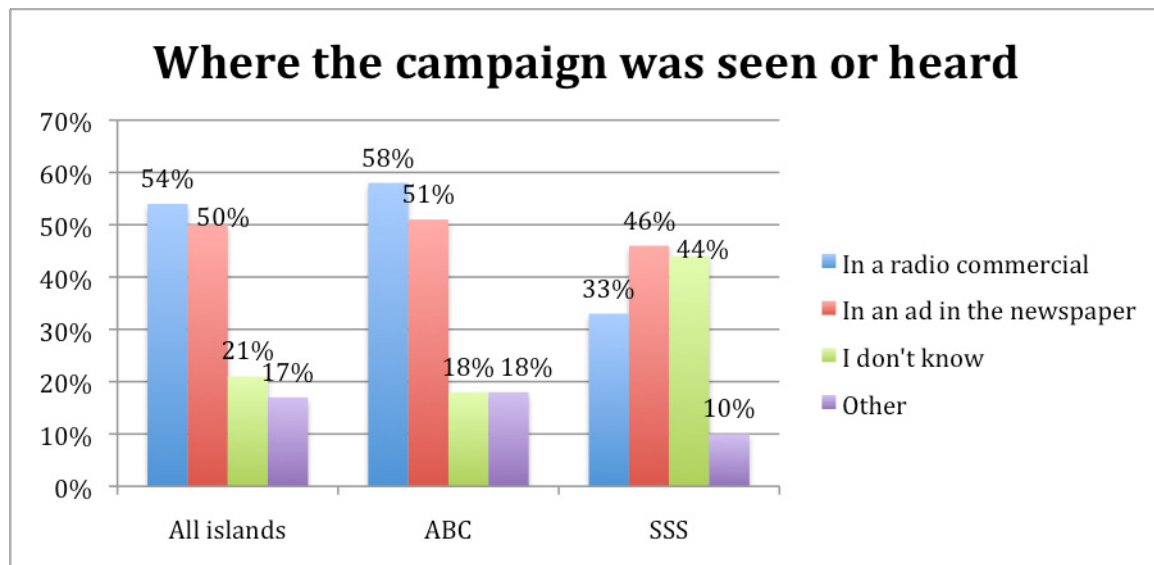
Hier waren geen significante bevindingen voor ABC.

Op SSS meldden minder mannen dat ze de campagne hebben gezien of gehoord, vergeleken bij de vrouwen (46% van de mannen en 54% van de vrouwen).

Van degenen die aangaven de campagne te hebben gezien of gehoord (249 op ABC, en 180 op SSS) was 90% daarvan op ABC zich bewust van zijn stemrecht; op SSS was dit cijfer 88%. Van deze zelfde groep (degenen die zeiden dat ze de campagne hebben gezien of gehoord), was ongeveer drie kwart zich bewust van de noodzaak om zich te registreren (78% op ABC en 76% op SSS), terwijl maar 28% op ABC meldde zich ook daadwerkelijk te hebben geregistreerd en 19% op SSS.

Waar hebt u de campagne gezien of gehoord

De meerderheid van de ondervraagden op de ABC-eilanden heeft commercials voor de campagne op de radio gehoord (58%), hoewel niet veel minder de advertentie in de krant zagen (51%). Op de SSS-eilanden werd de krantenadvertentie het meest gezien (46%) vergeleken bij het horen van de radiocommercial (33%). Het is van belang om op te merken dat de resultaten elkaar niet wederzijds uitsloten, wat betekent dat respondenten de commercial op de radio gehoord kunnen hebben en ook de krantenadvertentie kunnen hebben gezien. Dit verklaart waarom de percentages opgeteld boven de 100% uitkomen.

Grafiek 6.

Leeftijd

Wat interessant is, als je kijkt naar de relatie tussen deze variabele en waar de respondenten op ABC de campagne gezien of gehoord hebben, is wellicht het feit dat de categorie 18 – 24 in iets minder mate de krantenadvertentie heeft gezien of de spot op de radio heeft gehoord (beide 13%).

Op SSS heeft een iets grotere groep in de categorie 25 – 34 de commercial op de radio gehoord (29%) en degenen in de leeftijdscategorie 55+ lijken de krantenadvertentie iets minder vaak te hebben gelezen (12%).

Opleiding

Op ABC hebben aardig wat meer mensen in de categorie HBO enz. de krantenadvertentie gelezen (26%), alsmede een hoger percentage van degenen in de categorie WO enz. (9%). (Nota bene: de percentages zijn vergeleken met de totale percentages in die categorie voor het genoemde eilandcluster.)

Op de SSS las een kleiner aantal van degenen met basisschool of zonder scholing de krantenadvertentie (6%). Lage percentages zijn ook te vinden in de categorie LBO enz. Op dit eilandcluster hoorden significant meer mensen de radiocommercial in de categorie HBO enz. (21%).

Geslacht

Op de ABC lijken meer mannen de radiocommercial te hebben gehoord (57%), terwijl meer vrouwen de krantenadvertentie lazen (55%).

Van degenen die zeiden te radiocommercial te hebben gehoord (161 op ABC en 85 op SSS) zei 89% op zowel ABC als SSS dat men zich bewust was van zijn stemrecht. Dit percentage was bij degenen die de krantenadvertentie lazen (142 op ABC; 119 op SSS) iets hoger op ABC (93%) en iets lager op SSS (87%).

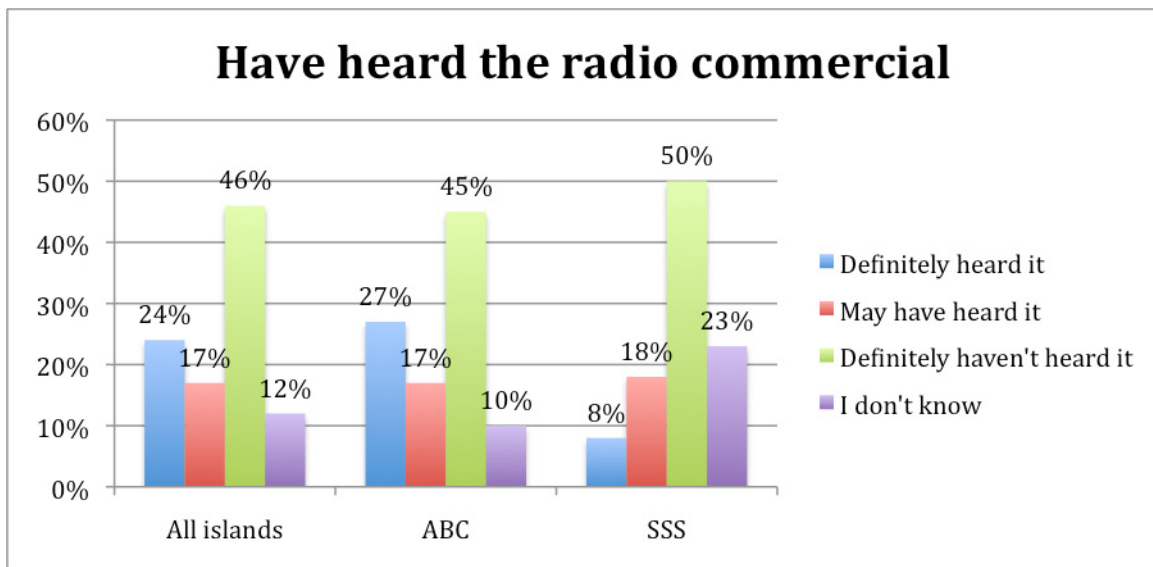
Van dezelfde respondenten was 76% van degenen die de radiocommercial hoorden op ABC zich bewust van de noodzaak om zich te registreren en op SSS kwam dit percentage uit op 77%. Van degenen die de krantenadvertentie lazen, waren de cijfers iets hoger op ABC (82% was zich ervan bewust zich te moeten registreren), en gelijkwaardig op SSS (77%).

Van degenen die de radiocommercial hoorden op ABC, meldde 33% ook dat men zich had geregistreerd om te stemmen, vergeleken bij 19% op SSS. Voor degenen die de krantenadvertentie zagen, waren deze percentages een gelijkwaardige 33% op ABC en 21% op SSS.

Let nogmaals op, dat het horen van de radiocommercial en het lezen van de krantenadvertentie elkaar niet wederzijds uitsloten, wat betekent dat respondenten zowel de radiocommercial als de advertentie kunnen hebben gehoord of gezien.

De radiocommercial gehoord

De meerderheid van de respondenten die werd gevraagd of ze zich herinnerden de radiocommercial te hebben gehoord (op basis van een beschrijving van de inhoud), zei dat ze die zeker niet hebben gehoord (in totaal 46%). Op de ABC-eilanden zei 27% dat men de radiocommercial zeker heeft gehoord en 17% zei dat dit misschien het geval was. Op SSS waren deze percentages 8% voor degenen die zeiden dat ze de radiocommercial zeker hebben gehoord, terwijl 18% hem misschien heeft gehoord. Het staafdiagram hieronder toont de statistieken voor degenen die de radiocommercial hebben gehoord.

Grafiek 7.

Leeftijd

Op de ABC zei een wat kleiner aantal in de leeftijdscategorie 18 - 24 dat ze de commercial zeker hebben gehoord (10%), terwijl meer in de categorie 45 - 54 hem zeker hebben gehoord (29%).

Ook op SSS zei een hoger percentage in de categorie 45 - 54 de commercial op de radio te hebben gehoord (29%).

Opleiding

Hoewel er geen significante bevindingen op ABC zijn, zei slechts 3% van degenen in de categorie MAVO enz. dat men de commercial met zekerheid op de radio heeft gehoord.

Geslacht

Op beide eilandclusters meldden meer mannen dan vrouwen dat ze de commercial zeker hebben gehoord op de radio (60% op ABC en 56% op SSS).

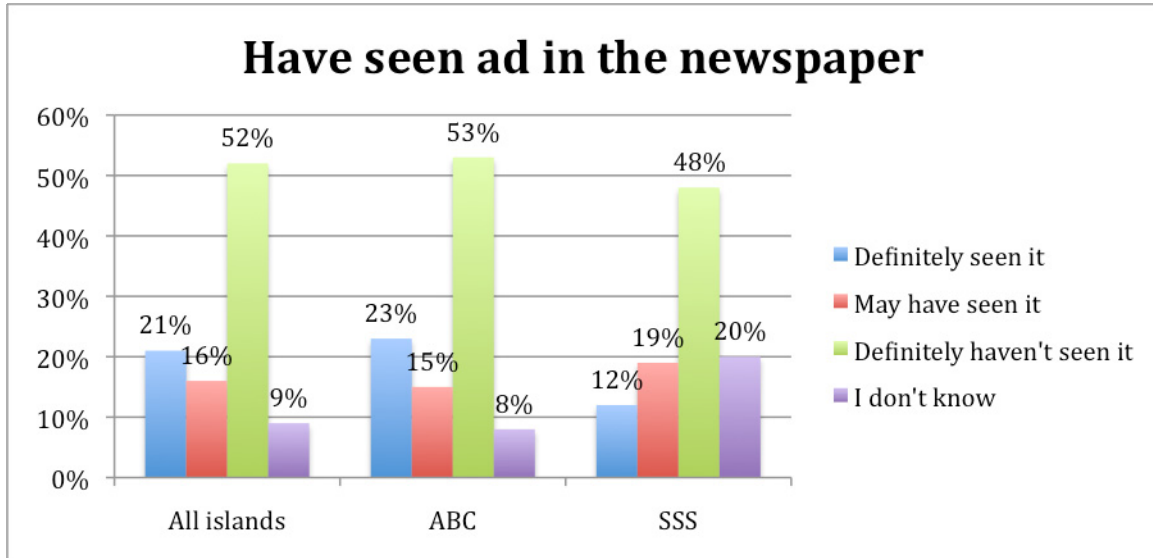
Van degenen op ABC die meldden de radiocommercial zeker te hebben gehoord (131), was 93% zich bewust van zijn stemrecht. Bij degenen op SSS (41) was dit 82%.

Van dezelfde respondenten wist 83% op ABC ook van de noodzaak om zich te registreren om te kunnen stemmen en 35% deed dat ook daadwerkelijk. Op SSS zei 70% dat men zich bewust was van de noodzaak om zich van tevoren te registreren, terwijl 27% het ook deed.

Van degenen op ABC die zeiden dat ze de commercial op de radio misschien hebben gehoord (83 respondenten), was 84% zich bewust van zijn stemrecht. Op SSS was 82% van de 90 die zeiden dat ze de radiocommercial wellicht hebben gehoord zich bewust van zijn stemrecht. Van deze respondenten zei 61% op ABC ook dat ze wisten dat ze zich moesten registreren, terwijl slechts 27% dat deed. Op SSS waren deze percentages 70% voor degenen die zich bewust waren van de noodzaak om zich te registreren en slechts 21% die dat ook daadwerkelijk deden.

Respondenten die de advertentie in de krant hebben gezien

Minder dan een kwart van alle respondenten heeft de advertentie in de krant met zekerheid gezien (23% op ABC en 12% op SSS), minder dan 20% heeft hem misschien gezien (15% op ABC en 19% op SSS) en meer dan 50% op de ABC-eilanden en net iets minder dan de helft op de SSS-eilanden (48%) herinnert zich met zekerheid de advertentie voor de Europese Parlementsverkiezing niet in de krant te hebben gezien.

Grafiek 8.

Leeftijd

Als je kijkt naar het verband tussen deze variabele en respondenten die de krantenadvertentie hebben gezien, dan hebben iets meer in de categorieën 25 – 34 en 35 – 44 hem met zekerheid gezien (respectievelijk 27% en 26%). In de leeftijdscategorie 45 – 54 zagen iets minder respondenten hem (13%).

Op SSS was er een licht negatieve scheve verdeling bij degenen die de krantenadvertentie hebben gezien in de leeftijdscategorie 35 – 44: slechts 20% zag hem met zekerheid (van de 27% in deze leeftijdscategorie).

Opleiding

Op ABC meldden meer respondenten in de categorieën HBO enz. en WO. enz. dat ze de advertentie zeker hebben gezien (respectievelijk 24% en 8%).

Op SSS meldden minder respondenten in de categorieën LBO enz. en MAVO enz. de advertentie te hebben gezien (respectievelijk 2% en 16%), terwijl een grotere groep van de categorie HBO enz. zei dat men de advertentie met zekerheid had gezien (20%).

Van degenen op ABC die de advertentie met zekerheid in de krant hebben gezien (112), was 92% zich bewust van zijn stemrecht. Dit percentage bedroeg 90% bij degenen op SSS (61).

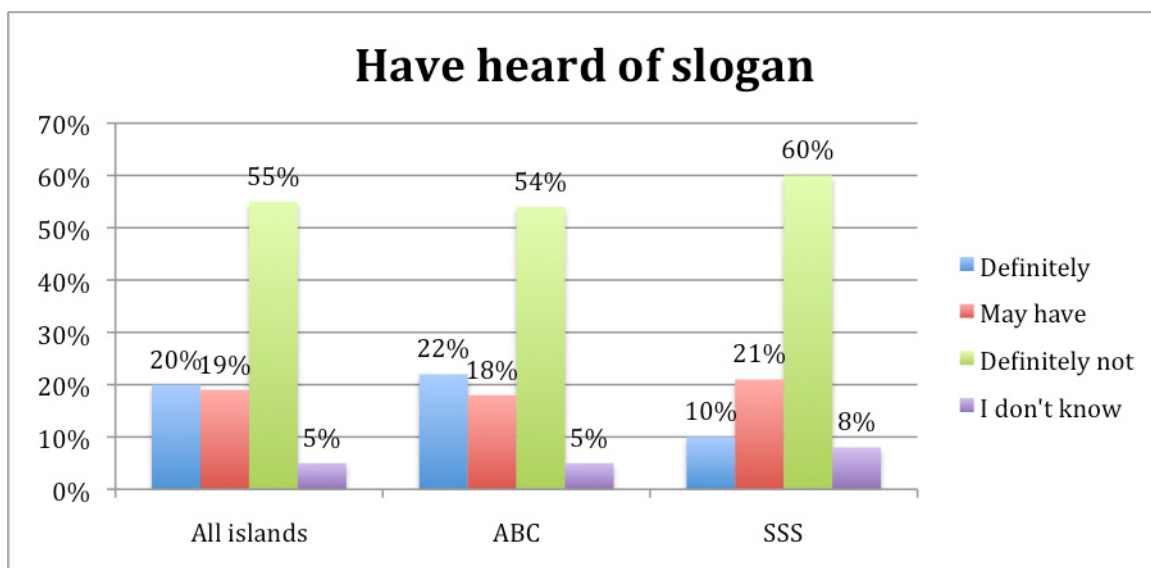
Van dezelfde respondenten wist 79% op ABC ook van de noodzaak om zich te registreren om te kunnen stemmen en 35% zei dat ze zich ook daadwerkelijk registreerden. Op SSS was dit percentage 82% bij degenen die wisten dat ze zich op voorhand moesten registreren, terwijl hier 28% meldde het ook werkelijk te hebben gedaan.

Van de respondenten op ABC die zeiden dat ze de advertentie wellicht hebben zien staan in de krant (74) zei 81% dat ze zich bewust waren van hun stemrecht. Op SSS was 84% van de 95 die de advertentie misschien hebben gezien, zich bewust van dit recht.

In dezelfde groep respondenten wist 70% op ABC ook dat men zich op voorhand moest registreren en 17% zei het ook daadwerkelijk te hebben gedaan. Op SSS zei 66% van degenen die de advertentie mogelijk hebben gezien, dat ze zich bewust waren van de noodzaak om zich van tevoren te registreren, terwijl hier ook maar 17% zei het daadwerkelijk te hebben gedaan.

Respondenten die de slagzin 'Geef Europa jouw stem' hebben gehoord

Meer dan de helft van de respondenten in alle categorieën en subcategorieën (in totaal 55%) zei dat ze met zekerheid niet hebben gehoord van de slagzin 'Geef Europa jouw stem' (Engels: 'Give Europe your vote'). Iets meer dan een vijfde van degenen op ABC (22%) zei dat ze de slogan met zekerheid hebben gehoord, terwijl maar 10% van degenen op SSS dat zei. Op beide eilandclusters zei ongeveer een vijfde dat ze de slagzin mogelijk hebben gehoord (18% op ABC en 21% op SSS).

Grafiek 9.

Leeftijd

Als je kijkt naar het verband tussen leeftijd en degenen die de slogan hebben gehoord, dan zegt iets minder van de ABC-respondenten tussen de 18 en 24 jaar dat ze deze slagzin hebben gehoord (14%). In de categorie 45 – 54 was deze groep groter dan verwacht, te weten 27%.

Op SSS was er een positieve scheve verdeling in de leeftijdscategorie 25 – 34 met 33% die de slagzin met zekerheid heeft gehoord en ook in de groep 45 – 54 met 26%, terwijl de cijfers iets lager uitpakten in de categorie 35 – 44, met 16% (vergeleken bij 27% in deze groep).

Opleiding

Ook al was er geen significant verband opgemerkt tussen deze variabele en degenen die de slagzin hebben gehoord op ABC, kwamen degenen in de categorie LBO enz. en MAVO enz. op SSS lager uit op respectievelijk 2% en 16%. De cijfers waren hoger in de groepen MBO enz. en WO enz. (respectievelijk 18% en 10%).

Geslacht

Op de ABC zeiden minder mannen dan vrouwen dat ze de slagzin met zekerheid hebben gehoord (respectievelijk 44% mannen en 55% vrouwen).

Opnieuw werden de percentages vergeleken met de totale percentages in elke categorie (voor het betreffende eilandcluster).

Het is wellicht interessant om te vermelden dat van degenen (107) op ABC die de slagzin met zekerheid hebben gehoord, 91% zei dat men zich bewust was van zijn stemrecht bij de verkiezing. Op SSS (51) lag dit percentage net 82% iets lager.

Van dezelfde respondenten wist 80% op ABC ook van de noodzaak om zich van tevoren te registreren, terwijl 24% meldde dat ook daadwerkelijk te hebben gedaan. Op SSS zei 67% van de respondenten in deze groep dat ze wisten van de noodzaak om zich te registreren om te kunnen stemmen, terwijl 26% meldde dat ook te hebben gedaan.

Van de respondenten op ABC die zeiden dat ze de slagzin misschien hebben gehoord (90), zei 88% dat ze zich bewust waren van hun stemrecht. Op SSS zei 81% van de 103 respondenten die zeiden dat ze de slagzin hebben gehoord, dat men zich bewust was van zijn stemrecht.

In deze zelfde groep respondenten wist 68% op ABC ook van de noodzaak om zich op voorhand te registreren om te kunnen stemmen, terwijl 27% meldde dat ook te hebben gedaan. Op SSS zei 67% dat men zich bewust was van de noodzaak om zich te registreren om te kunnen stemmen, terwijl 18% zei dat men dat ook echt had gedaan.

Hoofdstuk 3 - Conclusie

Conclusie

Hoewel een meerderheid van de respondenten op Nederlandse Antillen en Aruba zich bewust was van zijn stemrecht en de noodzaak om zich te registreren voor de Europese Parlementsverkiezing, hebben maar weinigen zich ook daadwerkelijk geregistreerd om te kunnen stemmen. Deze cijfers waren significant hoger op het ABC-cluster (21%), vergeleken bij de SSS-eilanden waar 10% zich heeft geregistreerd. Een geringere belangstelling voor de verkiezing op SSS kan een deel van de verklaring zijn geweest voor lagere registratieaantallen, samen met minder respondenten die zijn blootgesteld aan de campagne (36% vergeleken bij de helft van de ABC-respondenten). Het hebben van een Arubaan op de lijst voor de EP-verkiezing kan ook een rol hebben gespeeld bij de grotere kiezersregistratie op de ABC-eilanden.

Lage registratieaantallen kunnen ook in verband worden gebracht met de huidige politieke stemming op de eilanden, die een aversie kan hebben opgeroepen tegen alle 'politieke' zaken en dat de timing van deze verkiezing ongelukkig was, daar waar het de bewoners van de Nederlandse Antillen en Aruba betreft. De vraag dringt zich op of een andere media-aanpak tot wat meer belangstelling zou hebben geleid (zoals de cijfers aantonen, werd de belangstelling over het algemeen niet beïnvloed door de campagne). Een andere optie was een keuze voor tv-reclame geweest, die op de ABC-eilanden stellig een grote marktpenetratie heeft, of agressievere campagnetactieken. In de toekomst zou kunnen worden overwogen om op een eerder moment de mediacampagne te testen op doelmatigheid en daarmee de gelegenheid te hebben om van koers te veranderen indien nodig.

Aanhangsel 1 – Betrouwbaarheid van de respons

Hoogste opleidingsniveau

De meerderheid van de respondenten op de ABC-eilanden heeft een MBO-, MTS-diploma (en andere in deze categorie). Op de SSS-eilanden heeft de meerderheid MAVO, VSBO, MULO en soortgelijk.

	<i>Alle eilanden</i>	<i>ABC</i>	<i>SSS</i>
Basisschool/geen scholing	5,00%	4,00%	10,60%
LBO, LTS, Huishoudschool, SBO	17,80%	19,40%	8,40%
MAVO, VSBO, MULO, 1e 3 jaar HAVO, VWO	21,10%	20,90%	22,30%
MBO, MTS, lagere politieschool, verpleegster opleiding	21,20%	22,50%	13,70%
HAVO/ VWO (Gymnasium, HBS, MMS), WO-propedeuse	10,30%	7,90%	24,30%
HBO (Sociale Academie, Politie Academie), HTS, WO-Bachelor/Kandidaats	16,80%	17,60%	11,80%
WO-Doctoraal/Master, KMA, 1e graads leraaropleiding	4,00%	4,00%	4,00%
Weet niet	3,60%	3,40%	4,60%
Geen antwoord	0,20%	0,20%	0,20%

Geslacht

Geslachtscategorieën waren gelijkelijk verspreid op zowel de ABC- als de SSS-eilanden.

	<i>Alle eilanden</i>	<i>ABC</i>	<i>SSS</i>
Mannelijk	51,40%	51,40%	51,20%
Vrouwelijk	48,20%	48,20%	48,40%
Geen antwoord	0,40%	0,40%	0,40%
	N=992	N=494	N=498

Eiland waar men woont

De volgende tabel geeft een overzicht van de verdeling van de bevolking over de eilanden (in proportie tot werkelijke cijfers):

	<i>Alle eilanden</i>	<i>ABC</i>	<i>SSS</i>
Aruba	34,90%	40,10%	
Bonaire	3,90%	4,70%	
Curaçao	46,70%	55,30%	
Sint Maarten	13,10%		90,40%
Saba	0,50%		3,40%
Sint Eustatius	0,90%		6,20%
	N=992	N=494	N=498

Aanhangsel 2 – Betrouwbaarheid van het onderzoek

Steekproef, steekproefmethode en beschrijving

In dit onderzoek hebben we ervoor gekozen om een steekproef van ongeveer 1000 respondenten te ondervragen (over alle eilanden van de Nederlandse Antillen en Aruba) door middel van een telefonisch interview. Gezien het feit dat ruim 90% van alle bewoners van deze eilanden in het bezit is van een mobiele telefoon (vergeleken bij een steeds lager percentage met een vast telefoonnummer), werden er willekeurige steekproeven genomen uit alle reeksen telefoonnummers op de genoemde eilanden (de reeksen omvatten alle mobiele aanbieders). Het gebruik van de telefoongids bij het nemen van de steekproef werd afgewezen vanwege het feit dat mobiele telefoonnummers merendeels niet worden geregistreerd in de telefoongids of een andere openbaar register, omdat veel nummers prepaid-nummers zijn.

Zoals voorgesteld, werden de steekproeven zodanig genomen dat ze representatief zijn voor de twee belangrijkste eilandclusters die zouden worden gebruikt, te weten Aruba, Bonaire en Curaçao (hierna ABC genoemd) en Sint Maarten, Saba en Sint Eustatius (hierna SSS genoemd). Om een betrouwbaarheid van 95% en een foutmarge van 4,5 te behalen, werd de omvang van de onderzoekssteekproef samengesteld uit een minimum van 473 respondenten voor de ABC-eilanden (verdeeld overeenkomstig de bevolkingsgrootten) en een minimum van 469 respondenten voor de SSS-eilanden (ook verdeeld overeenkomstig de bevolkingsgrootten).

Om ook frequentiegegevens te leveren voor de gehele bevolking van de eilanden (lees: alle zes onderzochte eilanden), werd de omvang van de steekproeven gewogen om representatief te zijn voor de gehele bevolking van de Nederlandse Antillen en Aruba. Speciaal voor dit onderzoek zijn frequentiestatistieken toegevoegd voor de gehele steekproefpopulatie (gewogen), het ABC-eilandcluster en het SSS-eilandcluster. Om de statistieken zo accuraat en representatief mogelijk te laten zijn, zijn alle kruisanalyses gedaan voor de hierboven genoemde eilandclusters. Kruistabellen voor de gehele steekproefpopulatie zijn echter op verzoek beschikbaar.

De tabel hieronder geeft een overzicht van de steekproefgrootten die werden geselecteerd in verband met dit onderzoekproces.

<i>Categorie</i>	<i>Populatie</i>	<i>Steekproef</i>	<i>Betrouwbaarheids- niveau</i>	<i>Betrouwbaarheids- interval</i>
ABC	258.368	494	4,5	95%
SSS	44.285	498	4,5	95%

De volgende tabel toont de bevolkingsomvang voor elk eiland (zoals geregistreerd door het CBS in 2008) en de bijpassende steekproefomvang (genomen voor eilandclusters, in proportie tot de werkelijke populatiegrootten).

	<i>Totale bevolking</i>	<i>Omvang steekproef (proportioneel verdeeld over eilandclusters)</i>
Aruba	105.469	205
Bonaire	12.103	23
Curaçao	140.796	273
Sint Maarten	40.007	450
Saba	1.524	17
Sint Eustatius	2.754	31

Om statistische conclusies te trekken voor de gehele populatie (lees: alle zes eilanden) moet er worden gewogen om de SSS-eilanden veel lichter te laten wegen vergeleken bij de ABC-eilanden. Afgaande op de gehele bevolking kan worden opgemerkt dat de ABC een veel groter deel uitmaakt van de totale eilandengroep vergeleken bij de SSS-eilanden, die daar slechts 15% van uitmaakt.

Het aantal respondenten werd per eiland als volgt gewogen:

<i>Aruba</i>	<i>1,747</i>
Bonaire	1,696
Curaçao	1,696
Sint Maarten	0,289
Saba	0,294
Sint Eustatius	0,290

Aanhangsel 3 – Vragenlijst

Let op dat de opleidingstermen meestal in het Nederlands werden aangehouden wanneer de Engelse vragenlijst werd gebruikt, aangezien de bewoners op de Bovenwindse Eilanden (SSS) het Nederlandse onderwijssysteem volg(d)en en bekender zouden zijn met deze termen.

ID.lan De taal die is gebruikt om het interview te houden
guage

- Engels (VS)*
- Nederlands*
- Papiamentu*

ID.int Naam of ID van interviewer
ervie
wer

De Nederlandse regering heeft onlangs een informatiecampagne gevoerd over de Europese Parlementsverkiezing. Het doel van deze campagne was om de inwoners van de Nederlandse Antillen en Aruba te informeren over hun recht om de stemmen tijdens deze verkiezing. We willen graag een paar minuten van uw tijd vragen om u enkele vragen over dit onderwerp te stellen.

1. Hebt u de Nederlandse nationaliteit?

- Ja*
- Nee*

Zo ja, ga naar Q2. Zo nee, bedank de respondent en beëindig het gesprek. Respondent telt niet mee in steekproef.

2. Bent u 18 jaar of ouder?

- Ja*
- Nee*

Zo ja, ga naar Q3. Zo nee, bedank de respondent en beëindig het gesprek. Respondent telt niet mee in steekproef.

**3. Hoeveel belangstelling hebt u voor de verkiezing voor het Europese Parlement?
(Lees eerst alle antwoordmogelijkheden voor en laat de respondent daarna zijn/haar antwoord kiezen.)**

- Helemaal geen belangstelling*
- Geen belangstelling*
- Neutraal*
- Belangstelling*
- Veel belangstelling*
- Ik weet het niet / Ik heb geen mening*

4. Bent u zich bewust van het feit dat inwoners van de Nederlands Antillen en Aruba met de Nederlandse nationaliteit mogen stemmen bij de verkiezing voor het Europese Parlement?

- Ja*
- Nee*
- Ik weet het niet*

5. Bent u zich bewust van het feit dat u zich van tevoren moet registreren om te kunnen stemmen bij de verkiezing voor het Europese Parlement?

- Ja*

- Nee*
- Ik weet het niet*

6. Hebt u zich geregistreerd als kiezer voor de verkiezing voor het Europese Parlement?

- Ja*
- Nee*
- Ik weet het niet*

7. De Nederlandse regering heeft onlangs een informatiecampagne gevoerd over de Europese Parlementsverkiezing. Het doel van deze campagne was om de inwoners van de Nederlandse Antillen en Aruba te informeren over hun recht om te stemmen tijdens deze verkiezing. Hebt u deze campagne de afgelopen maanden gezien of gehoord?

- Ja*
- Nee*
- Ik weet het niet*

Zo ja, ga naar Q8. Zo nee, of als de respondent het niet weet, ga naar Q9.

8. Waar hebt u deze campagne gezien / gehoord? (Meerdere antwoorden mogelijk)

- In een radiospot*
- In een advertentie in de krant*
- Ik weet het niet*

Ergens anders, namelijk:

9. Hebt u de radiospot over de verkiezing voor het Europese Parlement de afgelopen maanden gehoord? De radiospot ging over het recht om te stemmen en mensen werden opgeroepen om zich te registreren op de website. (Lees eerst alle antwoordmogelijkheden voor en laat de respondent daarna zijn/haar antwoord kiezen.)

- Heb hem zeker gehoord*
- Heb hem misschien gehoord*
- Heb hem zeker niet gehoord*
- Ik weet het niet*

10. Hebt u de afgelopen maanden een advertentie gezien over de verkiezing voor het Europese Parlement? In de advertentie stond de kaart van Europa, met een potlood dat een vakje rood kleurde, net zoals bij een stemvakje. (Lees eerst alle antwoordmogelijkheden voor en laat de respondent daarna zijn/haar antwoord kiezen.)

- Heb hem zeker gezien*
- Heb hem misschien gezien*
- Heb hem zeker niet gezien*
- Ik weet het niet*

11. De slagzin van de campagne voor de verkiezing voor het Europese Parlement is: 'Geef Europa jouw stem'. Hebt u deze slagzin gehoord? (Lees eerst alle antwoordmogelijkheden voor en laat de respondent daarna zijn/haar antwoord kiezen.)

- Zeker*
- Misschien*
- Zeker niet*
- Ik weet het niet*

Tot slot willen we een paar vragen over uw achtergrond stellen.

12. Wat is uw leeftijd?

- 18 - 24
- 25 - 34
- 35 - 44
- 45 - 54
- 55+

13. Wat is uw hoogste opleidingsniveau?

- Basisonderwijs / Ik heb geen school bezocht*
- LBO, LTS, Huishoudschool, SBO*
- MAVO, VSBO, MULO, eerste drie jaar HAVO/ VWO*
- MBO, MTS, lagere politieschool, verpleegsteropleiding*
- HAVO/VWO (gymnasium, HBS, MMS), WO-Propedeuse*
- HBO (Sociale Academie, Politie Academie), HTS, WO-Bachelor/Kandidaats*
- WO-Doctoraal/Master, KMA, 1e graads leraaropleiding*
- Ik weet het niet*

14. Geslacht

- Man*
- Vrouw*

15. Eiland waar respondent woont/werd gebeld

- Aruba*
- Bonaire*
- Curaçao*
- Sint Maarten*
- Saba*
- Sint Eustatius*